

Esztergomi Lapok.

Megjelenik minden vasárnap és csütörtökön.

Előfizetési árak:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Fél évre 3 frt — kr.
 Negyed évre 1 frt 50 kr.
 → Egyes szám ára 6 kr. ←

Szerkesztőség:

Buda-utca 346. szám alatt,
 hová a lap szellemi és anyagi részét illető közlemények küldendők.
 — TELEFON 20. SZÁM. —
 → Kéziratok nem adatkak vissza. ←

Kiadóhivatal:

Buda-utca 346. szám alatt,
 hová az előfizetési pénzek küldendők.

Hirdetések

és nyilatkoztató közlemények a kiadóhivatalban vétetnek fel.

Polgári bíróságok.

Akinek törvényszéki bíró ismerőse volt, mennyiszor hallhatta: mint ember feltétlenül felmentettem volna, mint bíró el kell ítélnem. Mert a bírót nem az igazság belső tudata vezeti mikor ítél, hanem a törvény. Az erősebb lelkifelindulások önfelédte megtevédeseit, az indulat gerjedelme között végrehajtott bűnöket a megtiprott jog és igazság önbíráskodásait, melyekre a helyzet kényszerít és a vér követeli, a törvény szigorúan bünteti.

Hányszor szólal meg az emberben a megsértett igazság, mikor drákói ítéletekről hall olyan vétségeket büntetve, melyek elkövetése a helyzet kényszerítő hatalmából folyt. Teszem Franciaországban egy képviselő lelőtte neje esábitóját, midőn tetten kapta. Ha Magyarországon követi el tettét, az erős felindulásban elkövetett gyilkosság büntetésében ítélkél s egy-két évi börtönt kap. Ellenben a párisi esküdtszék fölmentette s a társadalom, mint a férfi jellem hőseit ünnepelte a képviselőt.

Es az emberben lakozó igazság tudata azt mondja: így van jól. A magyar bíró is szánta az ítélete elé állított embert, de

nem tehetett mást, mert nem a lelkiismeret hozza meg ítéletét, mikor ítél.

Tudok esetet, mikor a fiú apját védve, gyilkossá lett. A kir. ügyészség csak úgy a gyilkosság vádját emelte mint amaz elvadult gonosztevővel szemben, ki egy-két magának szerzendő jó napért cinikus módon megölte áldozatát, megfontolva, bűnét soha meg nem bánva. Megengedjük, hogy a törvény is tett a közt különbséget, de sohasem történt, hogy a nemesebb motívumok miatt bűnössékké lett ember felmentést talált volna.

Ez után másként lesz.

A büntető bíróság köréből elvonatnak polgárok kezébe a súlyosabb bűnpörök, a kiknek nem kell nézni, mit mond a törvény, csak azt, hogy mit mond a saját lelkiismeretük.

A művelt nyugaton ma már mindenütt megesontosodott intézmény a polgári esküdtszék, sőt egy-két Balkán állam is megelőzve, nekünk 1878 óta kell várunk a büntető eljárás reformját.

Helyes-e, hogy maguk a polgárok ítélenek polgártársaik felett?

Kétségekivül.

Igaz ugyan, hogy mert emberi intéz-

mény tökéletes nem lehet, ez sem lesz az; így baj, hogy tagjait nem minden esetben lesz lehetséges egyedül, tiszta lelkiismeretük szavára hallgató polgárokból alakítani, baj az is, hogy a polgárok nyakába új teher szakad, melyek főleg a kereskedő osztályokra lehetnek nagyon is terhesek, de a terhes polgári tisztség viszont igazságszolgáltatásunkat emelik föl az ideális tökéletesség fokára, mert ezentul lehetséges lesz a lelkiismeret sugallatából, az emberben lakó igazságot minden bilines, törvényszéma nélkül, feszélytelenül megnyilatkoztatni és a szerint ítélni.

Mint olvasóink a napilapokból értesültek, az új büntető eljárásról szóló javaslat szerint minden törvényszék mellett lesz esküdtszék. Esküdt lehet 24 éves állampolgár aki magyarul beszél, ír, olvas, és 10 frt állami adót fizet, vagy ennek híján magasabb értelmi minősítéssel bír. Az esküdtek 15 napra terjedő ülészakra lesznek berendelve, egy ülészakra 40, ebből folyólag egy törvényszék területén egy év folyamán 960 polgárt fognak esküdtszéki szolgálatra berendelni.

Az esküdtszék működése ki fog terjedni: felségsértés, hűtlenség, lázadás, gyil-

Az „ESZTERGOMI LAPOK” tárczája.

A fehér asszony.

Itta: Enyingi.

A regényes Erdélyben, a hol a borvizes forrás csobogva hull alá a kavicsos talajra, s a román ekpress sietve rohan bele a sötét alagútba, rémes, szomorú reggel virradt az 18. év karácsonyán. A 352-es express masinistája nagyon el lehetett keseredve a fölött, hogy míg más boldogan várja otthon a Jézus születését, meleg szobában karácsonyfa illat mellett: neki 22 fokos, csikorgó hidegben 36 óráig kell a forró kazán mellett állni, s megdermedt szemekkel vigyázni előre, s nézni a regulator szabályos forgását. És ebben a nagy gondolkodásban nem vette észre, hogy egy negyedóra múlva épen utoléri a hóban előtte döcögő predeáli személyvonatot. Az óriási rázkodás tértette magához az elmerült gépészt, s a másik perczben sóhajok, ijedt kiáltások és keserves sirás vegyült a csendes, jéghideg éjszakába. A gépészt nem lették meg többé, összemorzsolta a kerék, vagy megszökött, nem derült ki.

A veszélyesen sérültek közül egy amerikai magánzót a főnök lakásán ápoltak. A bal karja törött ketté s valódi angol flegmával tűrte a csontszilánkok eltávolítását, s naponta 50 frankos bankjeggyel fizetett a gyógykezelés és ápolásért. Az anglus három hét alatt annyira felépült, hogy estéknként már járta a kártya, s

nappal épen maradt jobb kezével rajzokat és képeket készített a vidékről és hűséges ápolójáról, a csinos főnöknéről, a ki 3 héten keresztül oly buzgóan rakta fel a carbol kötéseket, s a tapaszokat. Végre a kura is letelt és az angol ép kézzel elutazott. De nem egyedül . . . A főnök üresen találta szobáját, duzzadt képű kis gyereke nem gügyögött neki többet, az asszonyt pedig elreptette az a nyomorult angol, s itt hagyott cserébe egy rosszul megfestett portrait-t.

A főnök örülten járkált üres lakásában s bekiabálta felesége nevét az éjszakába, de nem felelt neki senki, csak a havasok tompa viszhangja.

A kedves csacska asszony elszállt, magával vitte egy becsületes lélek boldogságát, örömet.

* * *

Késő este érkezett a fürdőhelyre. Nem volt bejelentve, nem várta senki. A kényelmetlen kocsiból ölébe kapta kicsi gyermekét, s maga vitte fel lakosztályába, egy csendes, kényelmes szobába, a melyenek a magas Tátra fürdőhelyein vannak.

Másnap a reggeli alatt és előtt mohón várták az új fürdő-listát, mert itt mindenki kíváncsi a legújabb „betegre.”

C. Ilona volt mindössze bevezetve a vendéghelyre. Ezzel ugyan nem sokat tudtak, de a kíváncsiság erősen fel volt költve, s mindenki látni s ismerni szerette volna az új vendéget. A közös reggelihez nem jött le, s egész délelőtt nem mutatkozott.

Megjelenésével meglepett mindenkit. Hőfőher arcához, melyről egy beteges szív harcza

tükröződött le, gyönyörűen illett lenge moll ruhája, melybe mindig belekapaszkodott egy aranyos, piros képű, erős baba, s folyton gügyögött, kiabált utána: „anya!”

A kies fürdő férfivilágát meglepte az asszony szépsége és viselkedése. Elzárkózva élt, senkit sem eresztett közelébe, — pedig mennyien szerették volna ismerni a rejtélyes asszony titkait!

A rejtélyes asszonynak pedig hetenkint érkezett egy jókora vastag pénzes levele, idegen országból, meg egy elegáns ruha a párisi „bon marchi” mintái szerint készítve.

A bátrabb fürdő lovagok elfogták néha a kis leányt, de az elpityeredett, s nem adott választ semmire.

A fehér asszony pedig az ozonduz hegyi levegő és az éltető gyógyforrás daczára sem akart pirosodni s a vér, az élet jelképe, nem akart visszatérni klasszikus szép arcába. Nem is volt más neve mint a „fehér asszony.” A fürdőhely hölgyei gyűlölték ezt a jéghideg nőt, mert mindig róla folyt a szó, de titokban megcsodálták a puhaképű kis leánykát, akit Iluskának neveztek el.

A szezon legnagyobb báljára készültek; az Annanap nagy ünnep mindig a fürdőhelyen. Rettenetes nagy kérdés várt megoldásra: ki legyen a bálanya. A sok nagyságos és méltóságos asszony között nehéz volt a választás, de meg a legszebb mégis csak a fehér asszony volt. Egy esomó párpaj és duzzogás után abban állapodtak meg, hogy a lady patronesse mégis a fehér asszony legyen.

Időközben azonban történt valami. A fehér-

kosság, súlyos testi sértés, ha halállal járt, gyermek-kitétel, rablás, vizáradás okozás, vaspályák rongálása, pénzhamisítás, hamis tanulás, hamis vád, gyermekrablás, megvesztegetés és személyes szabadság elleni bűntettek. A járásbíró elé fognak tartozni az oly ügyek ezután, melyek egy évi büntetéssel sújthatók, eddig a járásbírókhoz csak a hat hónapi büntetés tartozott.

Mikor lép életbe az új reform?

Azt hisszük nem sokára.

Az általános óhajlás elől kitérni nem lehet. Erdélyi igazságügyminiszter most adja át a nyilvánosságnak a javaslatát és a jogászörökre tartozik elbírálni, mi jó benne és mit lehetne javítani. De mi, kik laikus szemével nézünk, megtaláljuk mindazt, a mit eddig sóvárogtuk, a mit az emberben lakó igazságszeretet mint abuzusokat oly sokszor fölpanaszolt és a mi oly sok igaz bánat forrása volt.

Az esztergomi vámreform.

Nagyfontosságú ügyek kerültek szóba a multkorai pénzügyi bizottsági ülésen. Ezek között első helyen áll a nagyszabású vámreform, mely arra lesz hivatva, hogy míg egyrészt meglehetősen nagy jövedelmi forrást nyisson meg a városnak, addig másrészt szépen le fogja csökkenteni a pótdadó száztólját.

A vámreformnak különösen az kölesönöz nagy fontosságot, hogy Esztergom város bérbe akarja venni az államtól a Mária Valéria hidat, továbbá, hogy részint behozott, részint itt gyártott fogyasztási cikkekre vámot, jobban mondva illetéket akarnak kivetni, s azonkívül a követvámokat házilag kezelni, s mindezek kivételére egy külön hivatalt szervezni.

Mínt hogy a szomszédos Vác városában a fönnemlített vámok és illetékek kivétele és kezelése már régebbi idő óta fönnáll, egy kis tanulmányozás és személyes meggyőződés szerzése céljából mult pénteken Vácra rándultak:

asszony táviratot kapott, hogy „Ó” jön külön vonaton: és jött is.

Gavallérosan kiízetett mindent, csak úgy szórta a borralalót, s pusztultak a pezsgős üvegek, mert hát az angol ritkán mulat, de akkor nagyot.

A fehér asszonyt és az aranyos babát elvitte magával. Prűszkölt száguldott a gyorsvonat idegen tájak felé, magával vivén egy milliomos játékszert, egy csomó ember bálványát s egy anyai szívet, hogy azután elrejtse egy ragyogó fészékbe, a halandok szeme elől, a világ valamelyik sarkában.

A fehér asszony szeméből pedig néha kisordult valami, mikor egy csendes, tiszta kétszobás lakásra gondolt, s az egyszerű csipkefüggönyökre, miket ő himezgetett, egy egyszerű, csupa szív emberre, aki napokon át, talán még most is rendezgeti a dübörgő vonatok irányát.

S az a másik hidegen bámult kifelé az elmaradozó hegyekre, rónákra, s millióira gondolt, meg arra, hogy milyen toaletben fog a fehér asszony a Broadway streeten járni . . .

A frankfurti pályaházban erősen megkondukt a jelző harang, az érkezési oldalon egy tilosba állított vonatba ütközött az orient-expres.

A fehér asszony kirepült a vágányokra, bársonyos karjairól lehorzsolódott a bőr. Az angol azonban iszonyuan el volt lapitva, s nagy üveges szemével nézett a túlvilágba.

A fehér asszony sietett beperelni a vasúttársaságot 500.000 frank kártérítésért és egy hét múlva lady patronesse volt a kies fürdő Anna-bájlján.

Hoffmann Ferencz pénzügyi tanácsos, Dóczy Antal számvevő és Marosy Ferencz városi képviselő.

Ezt az utat nagyon is érdemes volt megtenni, mert sok olyan dolgot láttak és hallottak, amit a vámreform életbeléptetése alkalmával észszerűen felhasználhatnak. Vác városának kevés magánvagyonra van s így jövedelmének legnagyobb részét a közvetlen jövedelmek: a fogyasztási adók, a követvám és a térpénz képezik. Eme jövedelmeket házilag és a lehető legnagyobb precizitással, bár kissé ódsiasan kezelik. A rendes fogyasztási adókon kívül követvám czimén minden ismét elárúsítás czéljából a városba érkezett árura, jöjjön az vasuton, hajón, avagy kocsin, illetéket vetnek ki, melyet szigorú pontossággal hajtanak be. Minden behozott, vagy a városból kivitt fogyasztási cikket be kell jelenteni, mert ellenkező esetben, ha a bejelentést elmulasztják, tekintet nélkül az illető személyiségre, a mulasztót érzékeny pénzbírsággal sújtják.

Vác város polgársága, bár eleinte nem volt inyére ez a reform, most már teljesen meg van nyugodva, mert belátta, hogy ez illetékekből befolyó jövedelem sokkal igazságosabb és méltányosabb, mint az esetleg aránytalanul nagy pótdadó jövedelme.

A legközelebbi jövőben Esztergom városában is ilyenforma reformot fognak életbe léptetni. Minden fogyasztási cikkre, melyet behoznak, s így a házi szárnyasokra, a levágandó szarvasmarhákra, sertésekre, juhokra stb. darabonként, vagy súly szerint s az áru értéke szerint illetéket vetnek ki.

Térpénz czimén illetéket vetnek ki a kereskedőkre és iparosokra, a kik a piacon sátrak alatt vagy állványokon árulgatnak, továbbá a helybeli és vidéki kofákra.

Kocsik és szarvasmarhák követvámja a régi marad.

Meglehetősen mérvben megvámolják a behozott szeszitalokat, az ásványvizeket, a szikvizet.

Nagy általánosságban ezek a fő vonásai a tervezett vámreformnak.

A tervezők remélik, hogy mindezen új vámokból, adókból és illetékekből a városnak

30—35 ezer frt tiszta haszna lesz, s így pótdadó útján nem a most fennálló 86000 frtnyi hiányt, hanem csak mintegy 50000 frtot kell majd fedeznünk már a jövő évben, mínt hogy a reformokat már 1897. évi január hó 1-én tervezik életbe léptetni.

A legközelebb megtartandó közgyűlésnek ez a vámreform is egyik fő tárgyát fogja képezni.

A megye és a város.

Közig. bizottság ülése.

A közigazgatási bizottság e hó 20-án Kruplanicz főispán elnöklété alatt ülést tartott. Az ülés tárgyai között a legérdekesebb Miedler Rezsóné, szül. Gosztayer Berta tanítónő föllebbezése volt, melyben föllebbező a városi iskolaszék azon határozatát kérte megsemmisíteni, miszerint mint férjes nő nem maradhat tovább a város szolgálatában. Többen szólaltak fel pro és contra, Bartal Rezső tanfelügyelő azzal érvelt a föllebbezés ellen, hogy az nem is tartozik a közig. biz. elé, amennyiben a városi iskola katolikus jellegű lévén, a föllebbezés az egyházi hatóság illetékessége alá esik. A bizottság többsége azonban nem ismerte el a városi iskolának az egyházi hatóság alá való tartozását és Miedlernének adott igazat, amennyiben úgy határozott, hogy megsemmisítve az iskolaszék határozatát, Miedlernét állásában megerősítette. E határozatot avval indokolták, hogy az iskolaszéknek nincs joga tanítónőit házasság miatt elbocsátani, mínt hogy ezt a jogot magának ki nem kötötte, midőn a tanítónőket acceptálta. Bartal tanfelügyelő e határozatot megfellebbezte. (E határozat folytán az esztergomi tanítónők igen jó parthiekáá lettek, mert hisz 800 frt évi jövedelem 20000 frtos hozományának kamatja!) — A bizottság Mihályi Imre bajóthi jegyzőnek a község költségein egy jegyzői irnok tartását engedélyezte. Azonkívül több jelentéktelen folyó ügyet intéztek el.

Elmaradt közgyűlés.

A városházán úgy tervezték, hogy ma, esütörtökön közgyűlésre fogják összehívni a képviselő testületet. Közbejött akadályok miatt azonban a közgyűlést újból elhalasztották a

Viczinális apróságok.

A kis hidon, az új hidon.

Mindennap úgy tíz óra tájban
A kis vashid forgalmas út,
Sok kis gavallér, nagy gavallér
Itt ad egymásnak randevút.
Zsibongnak, intenek, nevetnek,
Vidám mosoly van ajkukon . . .
Öröm az élet tíz órákor
A kis hidon, az új hidon!

A kis hidat úgy építette
Bölcs Chatry Száláz és fia,
Hogy onnan oly mélyen fekvőnek
Tűnik fel a vén uszoda!
Korányinének uszodája
A hidhoz képest alacsony,
S ezért van olyan vidám élet
A kis hidon, az új hidon!

A délelőtti nap hevében
Az uszodában vannak „Ök.”
A diákbálok hercegnői,
S a komolyabb férjhezmenők.
Fess úszónadrág lenge blouzzal —
A tolette kaczer nagyon;
S ez mind föllátszik, mind meglátszik
A kis hidon, az új hidon!

A kis tribünt megostromolva
Folyik a vig terefere.
„Az ott a Pista, az a Flézi . . .
Hogy bámul a svihák ide! . . .

Vigyázz Timi, blouzod lecsúszik
S ez kellemetlen vón nagyon . . .
S viszhangra lel vidám kacazjuk
A kis hidon, az új hidon!

Majd összeállva s buzgón csüngve
A legjobb úszó ajakán:
„Egy, kettő, három! rajta! rajta!”
Leugranak egymásután.
A hús habok meg-meglocosannak
És támad nagy riadalom,
S a sok tenyér tapsra verődik
A kis hidon, az új hidon!

Ez az új hid romantikája;
Modern bár, de érdekes:
Virág-, zsebkendő nyelvet pótol
Az úszó nadrág hogyha fess.
A piros színű azt jelenti:
„Remélj, szeretlek angyalom.”
A kék: „hiába kuncsorogsz ott
A kis hidon, az új hidon!”

De az új hid romantikája
Nem fog sokáig tartani,
A rideg szívű kapitányság
Im el akarja tiltani:
Az uszodát a nagy Dunára
Helyezik át egy szép napon
S kihalt, sivár, bús lesz az élet
A kis hidon, az új hidon!

a jövő héti. Ennek a közgyűlésnek tárgysorozata mintegy 60 pontból fog állani, köztük több nagyfotossága is, mint p. o. a villamos világítás, a vámréform, a gymnasiumi ügy stb.

A II. alkapitányi és II. biztosi állás.

A tanács nevében Malina Lajos polgármester felhívta Niederman József rendőrkapitányt, hogy vajjon helyesnek és sürgősnek találja-e a II. alkapitányi állás betöltését. A rendőrkapitány már eleget tett a polgármesteri felhívásnak s betérjesztésében azt ajánlotta a tanácsnak, hogy minél hamarabb töltsse be a II. biztosi állást, mert erre igen nagy szükség van. A II. alkapitányi állás betöltéséről csak később fog nyilatkozni.

Építészeti bizottság ülése.

Kollár Károly tanácsos elnöke alatt tegnap délután ülést tartott az egészségügyi bizottság. A törvény által előírt helyszíni szemle megejtése után építési engedélyt adott: Fuhrmann Gyula, Pifkó János, özv. Vichor Józsefné, Mayer János esztergomi lakosoknak, megengedte továbbá a szentgyörgyemezei érseki árvalház kibővítését és az érseki kisdóvónó képző intézeti épület lépcsőházának átalakítását.

Pénzügyi bizottság ülése.

A pénzügyi bizottság szombati ülésén teljes terjedelmében magáévá tette a villamsvilágítás tanulmányozására kiküldött bizottság memorandumának intencióit és elhatározta, hogy a közgyűlés hozzájárulásával a villamos világításnak Esztergomba való berendezése céljából árlejtsést fog hirdetni. S így remélhető, hogy ez a fontos ügy nemsokára a megoldás stádiumába fog lépni. A bizottság elvetette a kis Dunapart rendezésének tervét és eszméjét, minthogy a város jelenleg nem rendelkezik a szükséges pénz fölött. — A város lejtmezése tárgyában a bizottság elhatározta, hogy eme munkálatokra közgyűlési jóváhagyással pályázatot fog hirdetni. — Elhatározta a bizottság, hogy a Szent Anna térnek a Pach-féle üzlettől a Táthi-utig terjedő részét, továbbá a Símor János-utczának mindkét oldalát egész a kórházig a jelen év folyamán ki fogja köveztetni. — Esztergomváros monografiájának megírását a bizottság minthogy a mű a jelen millenárius év folyamán el nem készülhet, éppen úgy mint a multkor a törvényhatóság, elvetette.

HIREK.

— **A kereskedő ifjak multságáról.** Vettük, s minden megjegyzés nélkül közzéadjuk az alábbi levelet: Igen tisztelt szerkesztő úr! Engedje meg, hogy folyó hó 12-én megjelent b. lapjában a kereskedők multságáról szóló tudósítására néhány szóval reflectáljak a rendezőség nevében. Szükségesnek tartom ezt részben a valóság közzétételére, részben pedig a rendezőség eljárásának igazolása végett. — Nagyon helyesen jegyezte meg a t. cikk író úr, hogy a legu többi multságunkon hiányoztak azon tényezők, kiknek jelenléte ezt magasabb nivóra emelni szokta; de ép oly téves nézet az, hogy nagyobb körülményekkel és megválogatással a multság visszanyerte volna régi előkelőségét, mert éppen azon tényezők, kiknek ugyszólván kötelességük volna a ker. multságán megjelenni, maradnak onnan tüntetőleg távol, a kik pedig megjelentek, azok nem hogy a multságot magasabb nivóra emelték volna, hanem egy része az egész multságot ignorálva az erdőben telepedett le, a másik része pedig azon volt, hogy a multságot valami módon megromthassa és csakis a rendezőség tapintatos eljárásának köszönhető, hogy ez tényleg meg nem történt. — Elismerjük és belátjuk, hogy a kereskedő ifjúságban nincs meg a kellő összetartás, de meggyőződésünk, hogy bármily egyértés volna is köztük, minden hajótörést szenvedne a városunkban uralkodó kasztozottságon, a mely egyedüli oka annak, hogy a ker. multsága nem úgy sikerült, mint ahogy azt a rendezőség és az igen tisztelt cikkíró úr szerette volna. Esztergom, 1896. jul. 18-án. Több rendező.

— **A pilismaróthi községi orvosi állásra** eddig csak egy pályázó akadt: Dr. Sonnenfeld József a Zemplénmegyében fekvő Gyetva községnek orvosa. Több pályázó aligha fog akadni, mert a pályázati határidő néhány nap múlva lejár s így valószínű, hogy dr. Sonnenfeld lesz megválasztva.

— **Halálozások.** Id. Székér József fölbirtokos, megyebizottsági tag e hó 29-án 79 éves korában elhalálozott. Tegnap délután temették el a párkányi sírkertben. — Péterffy Béláné, szül. Laiszky Mária e hó 20-án hosszas betegség után, élte 50-ik évében kiszünetelt. Nagy részvét mellett helyezték tegnap délután 5 órakor a sz. kir. városi sírkertben örök nyugalomra.

— **Bokréta ünnepély.** A katolikus legényegylet f. hó 18-án rendezte a Dunasoron épülőfélben levő házának bokrétaünnepélyét. Dr. Anheipel György elnök meleg szavakkal emlékezett meg a kör eddigi működéséről s utalt arra, hogy míg eddig csak szűk falak szabtak határt annak az áramlatnak, mely az ifjúság szellemi és testi művelődését segíti elő, addig most a terjedelmű épület módot fog nyújtani szélesebb melderben minden czélok elérésére. Résztvettek még Magyar László és Pelczmann László háznagy, ki megígérte, hogy az új társasörnek továbbra is hű öre leend. Az ünnepélyt az építő mesterek és a munkások részére adott áldomás fejezte be.

— **Kocsihány Párkány-Nánán.** Ugy látszik, hiábavaló a közönség panasza. Akik a késő éjjeli, vagy a hajnali órákban érkeznek meg Párkány-Nánára, rendszerint gyalog mennek be Párkányba vagy Esztergomba, mert egyetlenegy kocsi sem találhat az állomáson. Hogy milyen kellemetlen és bosszúságot okozó körülmény ez, azt csak az tudja, aki már egyszer megpróbálta. Pedig már igen sokan próbálták meg. Felhívjuk az illetékes hatóságot, hogy segítsen ezen a mizériás állapotban és büntesse meg szigorúan azokat a bérkocsisokat, kik nem tesznek elegendő kötelességüknek.

— **Esztergomi ösztöndíjas.** A győri ker. és iparkamara által kifizetett 300 frtos utazási ösztöndíjat az esztergomiak buzgólkodása folytán a helybeli illetőségű Mérei Izidor, mechanikus nyerte el.

— **Polgári házasság.** Csupa szegény ember boldogságáról ad hirt a házassági hirdető tábla. Csupa szegény emberek, de ki tudja, cserélnek e kincses Dárius királylyal, akinek annyi pénze volt mint a pelyva, de boldogsága olyan kevés, mint önekik vagyonuk. Két erős munkabíró karral, egészséges szerető szívvél és egy szerelmes rózsás jövőtől eltelve jobban érzik ök magukat Dárius királynál és ezért megérdemlik, hogy kitegyük őket az újságba: Vas Ferencz ácslegény és Kovács József, Schabernak Károly Árpád körrajzoló és Preisz Mária, Bodnarik Imre napszámos és és Hojler Katalin, Szabó Lajos városi rendőr és Rácz Julianna, Nagy János mészáros és Tatai Veronika.

— **Utóállítás.** E hó 20-án utóállítás volt a helybeli szolgabírói hivatalban Esztergom város és az esztergomi járásra részére. 37 utóállítót közül 6-an beváltak.

— **Éjeli verekedésről** tudósítják a csendőrök meglehetősen értelmetlen stílusban a szolgabírószágot. A verekedés e hó 19-én virradóra folyt le Doroghon, Lukács Mihály köszvénybányai éjeli ör és Kamarek Ferencz és Gergász Mihály bányászok között. Gergász és Kamarek már többe éjelen keresztül ott settenkedtek a bányapénztári épület környékén s midőn Lukács őket ezért kérdőre vonta, reárohantak, kicsavarták kezéből revolverét és annak nyelével négy sebet ütöttek a fején. Lukács most beteg fekszik, a verekedőket feljelentették a járásbírósnál.

— **Czigány mint utitárs.** Két aranyos-maróthi illetőségű fiatal ember, egy bádogos és egy festő legény iparkodott tegnapelőtt a pilis-csabai országúton Budapestről Esztergom felé. Vörösvár környékén egy Fáraó nemzetségbeli vándorló csatlakozott hozzájuk, aki megtudván, hogy a két fiatal iparos Esztergom felé törekszik, nagy örömmel biztatta őket, hogy ő is odavál. Barátságos beszélgetés közben a pilis-csabai határba érkeztek s estefelé lévén az idő, álomra döltek egy erdősi hegyoldalra. A cigány részben csudálkozva tapasztalták, hogy a cigány eltűnt s vele együtt két uti bőröndjük is, melyekben ruházatukon kívül mintegy 30 frtnyi készpénzüket is tartogatták. Kétségbeesve siettek be Esztergomba, a cigány állítólagos

szülő- és lakóhelyére: szegények azt hitték, hogy igazat mondott. Itt elpanaszolták a rendőrkapitánynak bajaikat, de kérdés, segítenek-e rajtuk, mert a tolvaj cigány zsákmányával együtt valószínűleg már túl van a harmadik határon. A meglöpött legénykék egyébiránt annak a reményüknek adtak kifejezést, hogy a cigány nem veheti hasznát a lopott bőröndöknek, mert hisz a kulcsaik önáluk vannak s így nem nyithatja fel őket. Szegény ártatlanok!

— **Amikor a kocsmáros út.** A vitéz pilis-maróthiaknál alig esik meg vasárnap, hogy egy kis kocsmai verekedést ne rögtönözzenek. A verekedést gyakran a kocsmáros szokta megbánni, mert lámpáit, üvegeit, székeit, asztalait rendszerint el szokták törni, de néha megcsúszik, hogy a hátával, vagy fejével is kiméretlenül bánnak el. De a mult vasárnap nem úgy történt; Lillenthal Soma, az érdemes kocsmáros egy vágott fejbe egy sörös pohárral egy rendetlenkedő legénykét, hogy menten összeesett. A fejen történt folytonossági hiányokat most az orvos igyekszik helyre hozni. A pilis-maróthi kedélyek az eset miatt szörnyen el vannak keseredve.

— **A veszedelem oka.** Végre rájöttek a vízáradások okára, amelyek valahányszor borus felhők mutatkoztak az égen az utóbbi időben, rettegésbe hozták a város centrumának lakóit. A mult éjjeli és a májusi vízáradásnak oka az volt, hogy az új esatornába tödulő víz közvetlenül a Dunába való torkolás előtt elháríthatatlan akadályra talált s így meg nem férhetvén a szűk esatornában, a nyílásokon keresztül elárasztotta az utcákat és házakat. Ez az akadály pedig 17 darab másfél lábnyi vastagságú s 6 — 8 méter hosszúságú állványgerendából állott, melyeket az építő Csatry czég hanyagságból benn feledett a csatornában. A gerendák a csatorna építése alatt állványul szolgáltak, s midőn a csatorna elkészült, gondatlanul otthagyták őket a munkások. A felhőszakadások alkalmával lerohanó áradat tudvalevőleg magával visz sarat, köveket, melyek a gerendák között megakadva s összetömörülve elállították a víz útját. Ezek a gerendák mintegy 5 méternyi rék fektettek a kis Duna partjától, persze benn a csatornában s így senki sem vette észre, csak most, amikor a munkások fárasztó és veszedelmes kutatások után rájuk bukkantak, tudjuk, hogy ezek okozták a vízáradásokat. A hatalmas gerendákat emberfeletti erőmegfeszítéssel a tegnapi nap és éjjel folyamán hozták felszínre s így a csatorna megszabadult a veszedelmes akadálytól. Véleményünk szerint az okozott károkért sem a város, sem annak tisztviselője nem felelős, hanem igenis az építő czég, amely a 17 hatalmas gerendát benn hagyta a csatornában.

— **Tűzvész Dömösön.** Dömösön e hó 19-ének éjjelén tűz ütött ki Ferczek János odaváló gazda házában. Ugy egy óra tájban lehetett s ez az okozója annak, hogy az álmukból felriasztott falubeliek csak nagykesőn vették észre a veszedelmet, amikor már a szomszédos házak is lángokban állottak. Nagy gyorsasággal ott termett a pilis-maróthi önkéntes tűzoltóság is s Donáth Alajos parancsnok vezénylete alatt a mentéshez fogtak. A kigyult három ház már meg nem volt menthető és ezért a környéken levő házakat igyekeztek megvédeni, ami a derék mentőknek sikerült is. Elégett Ferczek Ferencz faszindelyes Szolvik Mátyás szalmafedeles, Falk Bernát és Konecsk Teréz szalmafedeles háza. Az elsőnek kára 400 frt, a másodiké 170 frt, a harmadiké 120 frt, a negyediké szintén 120 frt. Az tüzet csak reggel 6 óra felé oltották el teljesen. A házak biztosítva voltak.

— **Fölemelt jegyzői fizetés.** Mihályi Imre Bajóth község jegyzője már hónapok előtt azzal a kérelemmel fordult a közigazgatási bizottsághoz, hogy hagyja meg a községnek, miszerint szerény 600 frtnyi fizetését 200 frttal bővítse meg. A bizottság eleget tett a kérelemnek, de Bajóth község elöljárósága nem akarván jegyzőjét elkényeztetni (!) megfélemlítette a közig. bizottság határozatát a belügyminiszterhez. A miniszter pedig úgy döntött ez ügyben, hogy jóváhagyta a közigazgatási bizottság határozatát és elrendelte a jegyző fizetésének 200 frttal való felemelését.

— **A közönség figyelmébe.** Mindazon igen tisztelt vendégeimet, akik a helyiségeimben Anna napján rendezendő s jósikerűnek ígérkező táncmultságra esetleges tévedésből meghívót nem kaptak, ezuton kérem fel arra, hogy minél számosabban tiszteljenek meg megjelenésükkel. Becses pártfogásukat kérve, vagyok tisztelettel Porgesz Béla, a Polgári Söresarnok vendéglőse.

— **Baleset az üveggyárban.** Maulich Antal üveggyári munkást tegnapelőtt az a szerencsétlenség érte, hogy egy szétpattant forró üvegkorong cserepei testébe fúródta. Egyik munkástársa hozta ki az üvegkorongot a fuvából s midőn Maulich mellé ért, a rosszul kifújt korong szétpattant s súlyosan megsebezte Maulichot, míg a másik munkás sértetlen maradt. Maulichot a Vörös Kereszt kórházban ápolják.

x **Lakás kiadás.** Az ev. reform. egyház telkén egy 4, esetleg 5 szobából álló lakás, szép előudvar, kerttel, konyhával, éléstárral, pinczével, fűskamrával és padlással, folyó évi szeptember 29-től kiadó. Értekezlet a reform. lelkesi hivatalnál.

x **Felhívjuk a nagyközönség figyelmét** Weisz Mihály helybeli kályhagyáros igen szép kivitelű és jó minőségű cserépkályháira, melyek válogatott színekben és mindenféle nagyságban dús választéku raktárából mindenkor megrendelhetők jutányos áron.

— **Budapest a millenium évében.** Aki a viruló, napról-napra rohamosan haladó székes-fővárosunkba utazik, ne malassza el a főváros egyik legelőkelőbb műintézetében készült Budapest legújabb térképét megvenni. A meglehetősen nagy térképen a főváros legkisebb és legjelentékeltlenebb pontja is könnyen megtalálhatóan s precízzen van feltüntetve. Aki nem ismeri a fővárost, e térkép segítségével könnyen eligazodhatik, hanem ami a térkép legnagyobb becsét képezi, az a másik oldalon a madártávlatban feltüntetett milleniumi kiállítás gyönyörű kiállítás képe. Az elkészített tervek után rajzolták meg mérnöki tekintélyeink a milleniumi kiállítás látképét, mely a szemlére impozáns benyomást tesz. Tisztán kivehetők e képen az egyes csoportok, a számtalan pavilonnal s azok melléképületével; s mindegyik épületénél oda van jegyezve, s milyen célra szolgál. Szóval maga a kép is többet ér, mint az egész térképnek csekély ára. Felhívjuk a gyönyörködtetésül, fiataloknak oktatásul szolgál, minél fogva iskolák számára is különösen ajánlatos. — Kapható a „Hunnia“ könyvnyomdában (Esztergom, Budapest 346. sz.) darabonként 30 kr-ért.

I R O D A L O M.

* **Az ezredéves kiállításra** a következő hetekben, hónapokban még minden vidéki hölgy felrándul Budapestre, hogy élvezze az ezer év dícsőségét. Ez utra fel kell szerezni a ruhákat és nagy gondot ad a divat kérdése, mert elmúltak az idők, mikor a vidéki hölgyek falusias öltözeteiben jelenhettek meg a főváros utcáin. A mai társadalom megkívánja, hogy a vidéki hölgyek is kifogástalan öltözetekben forogjanak a kiállítás területén és chik-es ruháik semmivel se maradjanak hátra a fővárosi hölgyek köntöseivel. Ellenkezőleg izléses és elegáns öltözeteikkel kell hogy felköltsék a fővárosi hölgyek figyelmét is. S milyen könnyen tájékozhatják magukat a vidéken lakó hölgyek is a „legjobb“ felől, mit a divat újat és szépet naponta felkarol, ha „az évszak“ elegáns és szép divatmintái után készítik vagy készíttetik ruháikat. Nincs titka a divatos, jóízű, olesó és czélszerű öltözködési kérdésnek, melyet „Az évszak“ czéltörvényesen meg nem oldana. Azért, mint legjobb tanácsot csak azt ajánlhatjuk, rendeljék meg maguknak a legolcsóbb, legszebb és a legújabb divatot mindig legelsőnek közlő divatlapot: „Az Évszak“-ot, mely a női divaton kívül felkarolva a fehérmű (patyolat) és gyermekdivatot is. Megrendeléseket a lapra elfogad a kiadóhivatal, Budapest, VI., Király-utca 110., minden fővárosi és vidéki könyvkereskedés, továbbá minden postahivatal. Ára egész évre csak 4 frt, negyed évre 1 frt. Mutatványszámot a kiadóhivatal kívánatra szívesen küld.

* **„Az 1848-49-iki Magyar Szapadságharc Története.”** című munkából most jelent meg a 63-ik füzet, melyben Gracza György a tavaszi hadjárat kapcsán az első magyar érdemelek kiosztását, s a márczius 5-iki szolnoki csatát mondja el számos új adat felhasználásával. Főképp a szolnoki csatának a leírása oly élénk, olyan megkapó, hogy lehetetlen megilletődés nélkül olvasnunk azt. A szerző különben most már erős léptekkel halad a nagyszabású munka befejezéséhez. A füzet képei ezek: Berzecei László. A debreczeni ref. főiskola. — A debreczeni országgyűlés helye. — Mednyánszky Sándor honvédezered. — Falragasz 1849-ből. — Gr. Károlyi György. — Részlet az isaszegi ütközetből. — Haynau 1852-ben.

Az állatbiztosítás.

Csak néhány hét, s a közönség betekinthez egy évek hosszú során át gyűjtött adatok alapján készült műbe, mely egy állatbiztosító szövetkezet tervezete. Több mint 50 §. foglalja magába mindazt, mit e szövetkezet életbelépése és vezetéséhez szerző szükségesnek látott. A szövetkezet tervezet alapján a biztosítási kártérítés kiterjed:

- időlegesen fellépő betegségekre,
- véletlen szerencsétlenségekre,
- gazdasági célokból eszközölt vágások által bekövetkező döglésekre, s
- leölésekre, hatósági rendeletek folytán történt eseteiben.

Biztosításra elfogadtatnak: mezőgazdasági, katonai és diszlovak, öszvérek, szamarak, ökrök, tehének, bikák, disznók, birkák, és kecskék.

Szerző az összegyűjtött adatok alapján különös figyelmet fordított az állatok betegségeire u. m. marhadög, takonykór, keh, bőrféreg, szájfájás, tüdőgyulladás, kólika, dob, kór, hagymáz, tályog, pokolyar, lépfene stb. s azért a díjtételek összeállítására rendkívüli munkát igényelt. Mindannak dacára azonban a fizetendő díjak oly csekélyek, hogy bizton remélhető a tömeges részvétel, mert például: katonai lovakról a biztosított összeg 3%-a, ökrökről 2%, tehenekekről 1 1/2% stb.

A tervezett intézmény szövetkezet lévén, azon előnyt is nyújtja, hogy a nyereség a biztosítottak között osztható fel, valamint azt is, hogy minden biztosító szövetkezet tagja s mint ilyen indítványozási és szavazati joggal is bír. A mű most van másolás alatt, s aligha fog egyelőre nyomtatásban megjelenni, a szerző: Donát Alajos, Pilismarothon azonban ígéretet tett, hogy mindazok, kik az Esztergomi Lapok előfizetői a művet máris megtekinthetik.

Mint értesülünk a gazda körökben mozgalom indult a terv megvalósítása ügyében.

A közönség köréből.*

Ragályos és undorító betegség terjesztése rendőri engedéllyel.

Van városunkban egy arcán és fején éktelen és penetráns szagu sebekkel telt szerencsétlen ember, aki dögletes illatú piszkos iratot nyom a járó kelők markába. Az irat nem egyéb egy rendőrkapitányi ukáznál, melyben az illető koldulási engedélyt foglaltatik. Mi ez undorító betegnek házalását aethetikai és közegészségi szempontból egyenesen betiltandónak véljük s ha a szerencsétlennek tisztességes keresettel bíró apja nem akarja a fiát eltartani, akkor haladéktalanul el kellene helyezni és eldugni valamelyik kórházban. Különben a vörös kereszt kórházhoz igényt tarthatna mint volt várbeli harangozó, tehát egyházi alkalmazott.

Jóízlés.

Hullaszállítási mizériák.

Nem régiben egy hullát vittek ki a vízfürdő temetőbe sz. Mihály lován. A koporsó alatt a rozoga paripa letört, a koporsó végig lömpölygött az utcán. A borzalmas látvány kínos visszatetszést szült a járókelőkben.

A városrészek egyesítése előtt a Duna partjára kivetett vagy kifogott hullák órákig heverték a parton s nem egy ízben láttuk, hogy kiskocsin vagy taligán vitték ki azokat a temetőbe. Mostanában láttunk ugyan egy vászonnal leborított nehéz parasztkocsit döcözni végig az utcákon, melyekről beavatottabbak az állítják, hogy hullaszállító kocsi lenne. Mi ezt annak el nem ismerhetjük, mert a hullaszállító kocsinak tágas, magas ládával, ruganyokkal kell ellátva lennie, hogy közegészségi szempontból is gyorsan haladhasson rendeltetési helyére. A 117 % pótdoból talán telnek egy ilyen modern kocsi.

Pótdobos.

* Ezen rovat alatt közlöttekért a beküldőt terheli a felelőség. A szerk.

Szerkesztői üzenetek.

Egy polgár. Mínt hogy „Vandalizmus egy temetőben“ című beküldött cikkében személyre vonatkozó megjegyzések vannak, annak nem adhatunk helyet, mert írja nem nevezte meg magát.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos: GERENDAY JÓZSEF

Nyilttér.)*

BUDAPEST.

BUDAPEST.

VADÁSZKÜRT SZÁLLODA.

— Első rangú szálloda a főváros központján. —

Lift, villamvilágítás, fürdők, távbeszélő, legfinomabb magyar- és francia konyha, saját termései borok. Huzamosabb tartózkodásnál 20 százalék árengedmény; teljes ellátás egyezség szerint, mérsékelt árak.

KAMMER ERNŐ,
szálloda tulajdonos.

* Ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelőséget a szerk.

7276/1895. tkv. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az esztergomi kir. bíróság, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Kis Imre esztergomi lakos végrehajtónak Kis Ferencz, Kis Juli és Kis Erzsébet esztergomi lakos végrehajtást szenvedett elleni 150 frt tőkekövetelés, ennek 1892. évi július hó 31-ik napjától járó 6% kamatai 21 frt 62 kr per és végrehajtási 8 frt 65 kr első árverés kérvényezési 12 frt 58 kr fogamatósítási és jelenleg árverés kérvényezési költségek kielégítése iránti végrehajtási ügyében az ezen kir. járásbíró, mint tkvi hatóság területéhez tartozó Esztergom sz. kir. városban fekvő esztergomi 958. sz. tjkvben felerészben kiskoru Antal Márton, negyed részben Blehó János és negyed részben Kis Ferencz, János, Imre, Teréz, Erzsébet és Juli tulajdonánál jegyzett 6 rdsz. 442. hrsz. és 440 népszám alatt foglalt ház és udvarra, a kiskoru Antal Márton tulajdoni jutalékát terhelőleg Buri János és Csente Borbála javára bejegyzett életfogytiglani haszonélvezeti jog érintetlenül hagyása mellett az 1881: 60. t.-cz. 156. §-ának c. pontjában foglaltakhoz képest 1136 frtban megállapított kikiáltási árban az árverés elrendelhetvén, árverési határnapul **1896. évi augusztus hó 1-ső napjának d. u. 2 órája** ezen kir. bíróság ár. hely. kitézetvel azzal, hogy ezen határnapon fönti ingatlanok esetleg a kikiáltási áron alul is elfognak adatni.

Bánatpénzül leteendő a fentebb említett ingatlanok kikiáltási árának 10%-a. Árverezni szándékozók tartoznak a bánatpénzt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kikiáltott kezeihez letenni, avagy annak a bíróságnál történt előleges elhelyezéséről szóló elismervényt átszolgáltatni.

A vételár 3 egyenlő részletben 90 nap alatt fizetendő, az árverés napjától számított 6% kamatokkal.

Az árverési hirdetmény kibocsátásával egyidejűleg megállapított árverési feltételek a hivatalos órák alatt, a telekkönyvi hatóságnál és Esztergom sz. kir. város kapitányságánál megtekinthetők.

Kelt Esztergomban, 1896. évi június hó 1-én.
A kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság.

Magos Sándor
kir. ítélőtáblai bíró.

CACAO-VERO

olajmentes, könnyen oldódó
Cacao, legfinomabb fajta.

Csokoládék

elismerett legkitünőbb minőségek

HARTWIG és VOGEL
Bodenbach

KAPHATO
a legtöbb czukrászdában, fűszer-,
csemege- és droguista-üzletekben.